

*Πατριάρχης
Χρυσόστομος
ἐπίσκοπος*

Αἰδεσιμώτατε ἱερεῦ

καὶ ἁγιώτατε φίλε Πατῆ Στέφανε.

Ζητῶ συγγνώμην διότι πολὺ ἀπασχολημένος ὢν μόνον ἄπαξ διέκοινης μετὰ τοῦ κ. Σακλιμπινάκη ἐπιστολῆς κατωρθώσα ν' ἀπαντήσω εἰς τὶς δύο φιλικὰς ἐπιστολάς.

Ἡ τελευταία διακοίνωσις τῶν ἀνέμων ἀποτελεῖ σπουδαίαν πρόοδον ἐν τῇ ἐξελίξει τοῦ ζητήματος. Ἀποκροθεὶ ἔνωσιν. Ἀλλ' οὐδ' ἦτο δυνατόν εἰς τόσον μικρὸν διάστημα νά μεταβάλλῃ γνώμην ἡ Εὐρώπη μετὰ τὸ δευτέρον μέλιστα ψήθημα τῆς Βουλῆς, δι' οὗ ἀνηρέθη κατ' οὐσίαν τὸ πρῶτον.

Γ' βεβαίως
καὶ πάλιν τὴν

Ἀλλ' ἐνῶ πρό ενός μόλις μηνός ἡ Εὐρώπη διὰ τῆς ἀπαντήσεως τῆς πρὸς τὸς Πρίγκητα ἔλεγεν ὅτι ἡ ἀπάντησις ἐκαλεῖται ἀποτελεῖ τὸ ἰνώτατον ὄριον τῶν παραχωρήσεων, ἕς ἠδύνατο ἡ Εὐρώπη νά κἀμῃ σήμερον, διὰ τῆς νέας ἀπαντήσεως τῆς πρὸς τοὺς Κρητας ὁλοῖ ὅτι εἶναι διατεθειμένη νά παράσῃ νέαν ἱκανοποίησιν εἰς τὸν κρητικὸν λαόν, εἰσάγουσα τὰς διοικητικὰς καὶ οἰκονομικὰς μεταρρυθμίσεις, ἕς θά ἔκρινεν ἰναγκίας διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη πρέ-ει ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν τυσλῶν οἵτινες νομίζουσι ὅτι μόνον διὰ τῆς θειλίας καὶ τῆς ζητιανίης εἰμποροῦν αἱ μικροὶ λαοὶ νά πραγματοποιήσουσι τὰ ἐθνικὰ τῶν ἰδεώδη. Πρὸ ενός μηνός ἡ Εὐρώπη ἔλεγεν ἀπαντῶσα εἰς τὸν Ἀρμοστήν τῆς ὅτι δέν μπορεί νά μᾶς δώσῃ τίποτε ἄλλο ἐνί μῆνα εὐρεθεῖσα ἐνώπιον τῆς ἐξενέρουως μιᾶς μόνον μερίδος τοῦ κρητικοῦ λαοῦ, ἀπαντᾷ πρὸς τοὺς ἐψιαστίτας ὅτι εἶνε διατεθειμένη νά δώσῃ καὶ νέας παραχωρήσεις καὶ νέαν ἱκανοποίησιν πρὸς τὸν κρητικὸν λαόν.

Ποῖος δέν βλέπει ὅτι ἡ Εὐρώπη εὐρίσκετο οὐχὶ ἑπέναντι κινήματος μιᾶς μόνον μερίδος τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ ἀλλ' ἑπέναντι γε-

2
νικῆς ἐξεγέρσεως ὀλοκλήρου τοῦ λαοῦ ὅτι ἡ εὐδοτικότητα αὐ-
τῆς θά ἦτο μεγαλύτερα.

Ἄλλ' καὶ τοιαύτη ὁποῖα εἶνε σήμερον ἡ ἀπάντησις τῆς εὐ-
ρώπης δύναται νά χρησιμεύσῃ ὡς ἀσφαλές ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποῖ-
ου ὁ ἀγὼν μας δύναται νά φθάσῃ εἰς αἰσίον τέρμα. Αἱ δυνά-
μεις ἐπιμένουν ὅτι δέν εἴμποροῦν νά κίμουν σήμερον τὴν ἔνω-
σιν πολὺ καλὰ ἢς μὴ μᾶς ἐνώσουν ἐπιδήμως μετὰ τῆς Ἑλλάδος
ἢς διατηρήσουν τὴν ὀνομαστικὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ βουλτίνου
καὶ τὴν Τουρκικὴν σημαίαν ἐν τῇ νησίδι τῆς Σοῦδας ἐπειδὴ
ὅμως ἀναγνωρίζουν τὴν ἀνάγκην νέων διοικητικῶν καὶ οἰκονομι-
κῶν μεταρρυθμίσεων ἢς ἀναθέσουν τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου εἰς
τὴν Ἑλλάδα καὶ ἢς ἀφήσουν ἡμᾶς τοὺς Κρήτας νά κινονῶμεν
ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς Ἑλλάδος τὰ τῆς ἐσωτερικῆς ἡμῶν διοι-
κήσεως, οὕτως ὥστε ἡ Κρήτη ἀποτελεῖ μετὰ ~~μετὰ~~ τῆς Ἑλλάδος
ἓνα μόνον διοικητικὸν ὄργανισμὸν.

Οὕτω δέν εἴ ἔχομεν μὲν ἐπίσημαν, εἴ ἔχομεν ὅμως ἔνωσιν
ἣτις συνδέει τὴν Ἀνατολικὴν Ρωμυλίαν μετὰ τῆς Βουλγαρίας
τὸ πρῶγμα δέ ἀπὸ ἐθνικῆς καὶ πρακτικῆς ἀπόψεως εἶναι σχε-
δὸν τὸ αὐτό.

Διὰ νά ἐπιτύχωμεν δέ τοῦτο τὸ ὁποῖον εἴ ἀπετέλει ἐρίμι-
βον τοῦ ἀγῶνος μας χρειάζεται συνέσις μετ' ἐπιμονῆς. Αὐτὴ ἐλπίζω
ὅτι σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου εἴ ἀποπειρώσῃ περὶ τὴν ἀπα-
νάστασιν ὀλοκλήρου τὸν κρητικὸν λαόν, τότε δέ καὶ ἔν ἰσχύρῃ
ἀντιπρίττουν οἱ κρητῆς τῶν ἄλλων κομμάτων, δέν εἴ δύναται
ὅμως ἡ Εὐρώπη νά θεωρῇ τὸ κίνημα μας ὡς μεμονομένον καὶ
οὐχὶ γενικόν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρέπει νά τείνῃ ἡ ἐνέρ-
γεια ὅλων τῶν φίλων τοῦ ἀγῶνος καὶ διὰ τοῦτο συγχάρω ἡμᾶς
ὅτι μετεβλήθητε εἰς Ἀποστόλους τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπανιστίσεως
προσηλυτίζοντες κατ' ἐκίστην νέου ὁπαδοῦς αὐτῆς.

Ἐλπίζω δέ ὅτι δέν εἴ παύσετε καὶ τοῦ λοιποῦ ἐργαζόμενοι
μὲ τὸν αὐτὸν ἐνθουσιασμὸν. Τόμυστικόν τῆς ἐπιτυχίας μας ἔγκει-
ται εἰς τὸ περιστατικόν, ὅτι ἀδύνατον ἠθικῶς εἶνε διὰ _____

τὴν Εὐρώπην ἀστρέψῃ καὶ τῶν ἡμῶν τὰ ὄπλα τῆς διὰ τῆς μάς ἐπιβά-
 λῃ νᾶ εἴμεθα ἐλεύθεροι ὅπως αὐτὴ θελήσῃ. ὡς αὐτόνομοι-
 καὶ οὐχὶ ὅπως ἐμεῖς συνδοῦμεν-δηλ. ἠνωμένοι μὲ τὴν Ἑλλά-
 δα. Μόνον τότε ἠδύνατο νᾶ γίνῃ τοῦτο εἰάν πραγματικῶς ἐπε-
 δεικνυόμεθα ὡς ὄντως ἔλεγον τινες καὶ ὡς ἐνεργοῦντες παρά
 τὴν γνώμην τοῦ κρητικῆς λαοῦ. Ἄλλὰ ὁ κίνδυνος οὗτος νομί-
 ζω ὅτι ἔχει ἀπὸ τοῦδε ἰκοτραπῆ καὶ ὅτι ἡ ἐπαναστάσις καθη-
 μένῃ εἰς κατακτῆ νέων ἐδαφῶν καὶ νέων ὁπλοδότης.

Διὰ τοῦτο ἀπειλᾶς μὲν εἰς ἀκούσασθαι ἴσως καὶ μεγαλυτέρας
 ἐκ μέρους τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ τί ὄπλα τῶν στρατῶν τῆς οὐδέπο-
 τε πραγματικῶς εἰς ἀστρέψουσαν ἐναντίον μας.

Μόνον ὅτι ὁ ἰγών εἰς παρατάσῃ πολύ.

Ἄλλ' ὅσον πλειότερον διαρκέσῃ τόσον ριζικότερα καὶ ἐθνι-
 κή ἔννοιαι εἰς εἶνε ἡ λάσις. Ἀκριβῶς δὲ ἡ ἰδέα τῆς παρατά-
 σεως ταύτης τοῦ ἰγῶνος καθῆ

